

Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége

Hírlevél
2006/2.

Áldás vagy átok ...

mármint a számítástechnika térnyerése és annak minden hatása szűkebb szakmánk illetve munkahelyi kapcsolataink tekintetében. Az utóbbi esztendőkből mindnyájan tapasztaljuk az elektronikus információ egyre nagyobb arányú térnyerését, melynek folytán munkánk, eddigi tevékenységünk (ámbar erre nem biztos hogy minden esetben gondolunk) tartalma, jellege folyamatosan változik. Az eddig általunk használt eszközök helyét átveszik a számítógépek, cédulakatalógusok helyett az internet katalógusait böngésszük, nyomtatott folyóiratok helyett azok elektronikus változatát szolgáltatjuk. E számos rendkívül hatékony, hasznos és gyors szolgáltatás megváltoztatja mind a könyvtár mind a könyvtáros szerepének megítélését. Szomorúan tapasztalható és egyre gyakrabban hallható vélemény, miszerint a könyvtárra már nincs is szükség, hiszen elektronikus úton minden beszerezhető, elérhető. Emellett bizonyára sokan megélik napról-napra a nemrég még meglévő, személyes kapcsolatok lazulását is, mely véleményem szerint szintén a számítástechnika térnyerésének köszönhető. A személyes kontaktus helyett meg kell szoknunk az elektronikus levelet, az eredeti folyóiratban megjelent dolgozatot már nem a könyvtárban másolják (miközben egy-két szót válthattunk), hanem annak pdf változatát használják, a könyvtári számítógép helyett sokan már otthonról, saját gépen dolgoznak. Persze ezek mind-mind apró lépések de együtt az egész egy új képet alakít ki a jövő könyvtára mint intézmény valamint az ott szakemberként dolgozó könyvtárosok szerepéről és megítéléséről. Főleg az egyszemélyes könyvtárak (körünkben számos ilyen található) érezhetik át leginkább e problémát, ahol egy jól működő számítástechnikai hálózat és jó könyvtári szolgáltatások következtében hosszú órákig akár rájuk sem nyitják az ajtót, melynek következményeként erősödhet bennük az *„itt már nincs is rám szükség”* gondolata. Úgy vélem, hogy e kollegák az eddig megszokottnál is több szakmai támogatásra és megbecsülésre számíthatnának, talán ebben segíthet szervezetünk a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége.

Wolf György Wolf-gy@koki.hu

TARTALOMJEGYZÉK

HÍREK	3-
SZAKORVOSI KITEKINTÉS - HEMATOLÓGIA	5.
MOKSZ TAGKÖNYVTÁRAK	13
NÉVJEGY	15
MEGEMLÉKEZÉS	17

HÍREK

INFORMATIO MEDICATA 2006

Immár 3. alkalommal rendezzük meg az INFORMATIO MEDICATA a „Gyógyító Információ” konferenciát. 2006. október 17-én és 18-án új helyszínen, a Balassi Bálint Művelődési Intézetbe várunk szeretettel orvosi könyvtárosokat, és az orvosokat, hisz a rendezvényt akkreditáltatjuk. Várhatóan 10 kreditpontot kap az a résztvevő, aki a tesztet sikeresen kitölti. Kérünk benneteket, hogy már most hívjátok fel az orvosok és kollégák figyelmét erre az eseményre, hogy időben be tudják tervezni az utazást. Várjuk azon kollégák jelentkezését is, akik az elmúlt években nem szerepeltek, és szeretnének 10 perces előadást tartani a gyógyító információ témakörben, érdeklődni lehet az ujuhasz@lib.sote.hu e-mail címen
A szervezők nevében köszönettel: Juhász Éva

VÁNDORGYŰLÉS

Magyar Könyvtárosok Egyesülete 2006. július 27-28-29-én szervezi az idei, immár 38. vándorgyűlést. A vendégeket Kecskemétre várják a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Katona József Megyei Könyvtárába. Az idei rendezvény témája: „Középpontban az állampolgár”, valamint „A könyvtárak közösségi közszolgáltató szerepe”.

A vándorgyűlés védnökei: Dr. Balogh László a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés elnöke és Dr. Szécsi Gábor Kecskemét Megyei Jogú Város polgármestere lesznek. További információ a Katona József Könyvtár honlapján elérhető: <http://vandorgyules.kjmk.hu>

„AMIT ÉRDEMES CSINÁLNI, AZT ÉRDEMES JÓL CSINÁLNI.”

A Lord Chesterfieldtől származó gondolat akár mottója is lehetett volna a „Könyvtárak a minőségbiztosított kórházakban” címmel megtartott konferenciának, melyre Zalaegerszegen 2006. március 21-én a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének szervezésében került sor. A rendezvény fő házigazdája a Zala Megyei Kórház volt. Közel ötven ember tanácskozott a minőségbiztosítás egészségügyi szakkönyvtárakban való meghonosításáról, továbbfejlesztéséről.

Dr. Kránitz Katalin a Zala Megyei Kórház minőségirányítási igazgatója „Eredmények és lehetőségek a Zala Megyei Kórház minőségirányítási rendszerében”, Szy Ildikó az Egészségügyi Minisztérium osztályvezetője pedig „A szakmai irányelvek, protokollok készítésének, megjelenésének eljárásrendje” címmel tartott előadást. Mit jelent minőségbiztosítási rendszer keretei közt működni? Erre a kérdésre a nyíregyházi, gyulai, zalaegerszegi kórházi könyvtárak vezetőinek beszámolóí nyomán kaphattunk választ.

Beke Gabriella bega@zmkok.hu

MOKSZ elnökségi gyűlés

A „Könyvtárak a minőségbiztosított kórházakban” konferencia keretében elnökségi ülést tartottak a MOKSZ vezetőségi tagjai. Az ülésre 2006. március 20-án a Zala Megyei Kórház Orvosi Könyvtárában került sor, ahol jelen volt dr. Vasas Livia, elnök; Balogh Margit, ellenőrző bizottsági tag, valamint Beke Gabriella, Hován Lászlóné, Kis Pál Sándorné, Kührner Éva, Ódorné Gracza Tünde és dr. Wolf György, elnökségi tagok.

A résztvevők beszámoltak az elmúlt hónapokban végzett munkáról, többek között a ProQuest konzorcium népszerűsítéséről, regionális kapcsolatok építéséről, a hírlevél szerkesztésében való közreműködésről. Az elnökség rendkívül fontosnak tartja, hogy a MOKSZ honlap működése zavartalan legyen. Mindnyájan egyetértettek abban, hogy az orvosi könyvtárak minimumfeltételét összefoglaló „Ajánlás” készüljön, melyet el kell juttatni a Kórházszövetséghez, a kollégákhoz. Fontos, hogy az ajánlás kapjon nyilvánosságot, hiszen a NKÖM a jövőben támogatni szeretné a szakkönyvtárakat.

KÖNYVTÁRTÖRTÉNET

A Hírlevél hasábjain többször és MOKSZ rendezvényeken már élő szóban is megismételtük a könyvtártörténet írásra buzdító felhívásunkat. Örömkre szolgál, hogy néhány kolléga már elkészítette kórházi könyvtára történetét. Ezeket (Zalaegerszeg, Kerepestarcsa, Nyíregyháza kórházi könyvtárai) folyamatosan feltetjük a MOKSZ honlapjára, kedvcsinálóként és mintaként.

A kéziratokat lehetőleg elektronikus formában kérjük elküldeni a következő címre: e.kurner@freemail.hu **Határidő: 2006. június 30.**

A könyvtártörténet írásához kapcsolódva, de attól függetlenül szándékunkban áll összeállítani a kórházi esetleg könyvtári névadók és meghatározó jelenlegi illetve egykor volt könyvtárosok életrajzát is. Az életrajzokat Kis Pál Sándorné (Békés megyei Kórház, Gyula) erika@pandy.hu, és Hován Lászlóné (Országos Idegsebészeti Intézet) konyvtar@oiti.hu gyűjti. Jó kutatást, jó munkát kíván a MOKSZ Elnöksége. Kührner Éva

FELHÍVÁS

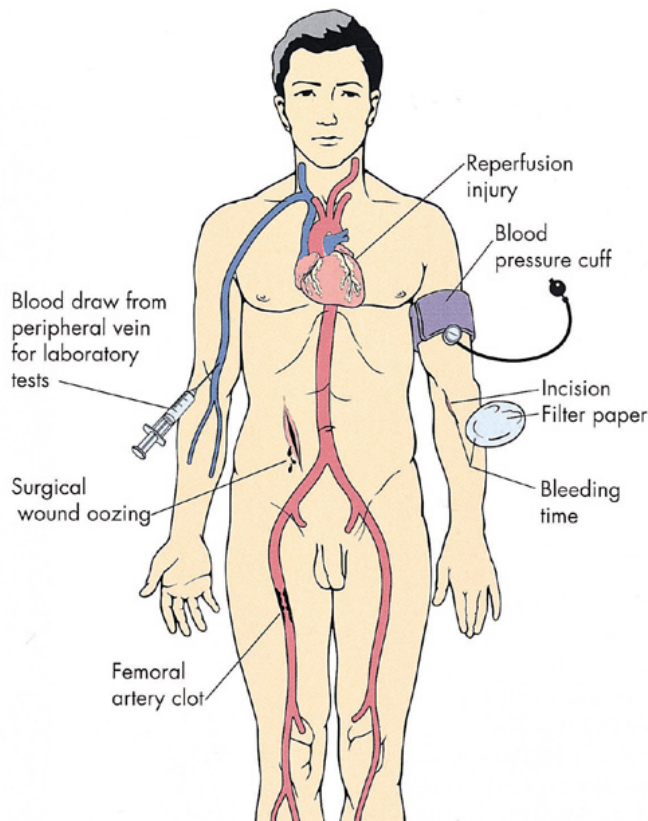
Amint azt már többen tudjátok, a MOKSZ vezetősége szeretne kialakítani egy adatbázist, hogy figyelemmel kísérhessük a könyvtárosok szakmai életútját. Ezzel a kezdeményezéssel növeli kívánjuk a könyvtárosok szakmai presztizsét. A jövőben emléklakettel szeretnénk megemlékezni a pályán eltöltött kerek évfordulókról. Kérem a vezető könyvtárosok segítségét abban, hogy a fenti elképzelés megvalósítását szolgáló adatbázis kialakításához, a maguk és beosztottaik alábbi adatait az erika@pandy.hu címre juttassák el. **Név (lánykori név feltüntetésével), Születési hely és idő; Mióta dolgozik könyvtárosként?; Legutóbbi Munkahely?; Lakcím;** Köszönettel: Kis-Pál Sándorné

SZAKORVOSI KITEKINTÉS

Hematológia

Dr. Jakó János-hematológus, nyugalmazott belgyógyász osztályvezető főorvos

A **hematológia** az orvostudományak a vér és a vérképző rendszer

betegségeivel foglalkozó ága. Magába foglalja a vörösvérsejtek és a fehérvérsejtek, illetve e sejteket képző rendszer (a csontvelő) betegségeit, a lymphoid rendszer betegségeit, a kóros vérzékenységgel és a fokozott véralvadási hajlammal járó betegségeket, valamint a vírusok által okozott hematológiai kórképeket.

A hematológiai betegségek *diagnosztikája* - minden más betegség kórismézéséhez

hasonlóan - a közismert klasszikus pilléreken nyugszik, nevezetesen a beteggel történő találkozáskor szerzett első impresszió, a kórelőzmény tisztázása, a fizikális vizsgálat, a mindig elvégzendő rutin vizsgálatok és bizonyos speciális, kiegészítő vizsgálatok (amelyek laboratóriumi, műszeres, képalkotó, valamint kórszövetteni vizsgálatok egyaránt lehetnek) együttese révén valósul meg. (Magától értetődik, hogy a pontos diagnózis a sikeres kezelés elengedhetetlen előfeltétele, ugyanakkor az adott betegség prognózisának a meghatározásához is nélkülözhetetlen.)

A biológia és az orvostudomány hihetetlenül gyors (és úgy tűnik, hogy megállíthatatlan) fejlődése mára az élettani és a kóros folyamatok jelentős hányadának *sejt és molekuláris szintű* megismeréséhez vezetett. Nap mint nap találkozhatunk a legkülönbözőbb betegségek kialakulásának genetikai mélységű

magyarázatával foglalkozó, újabb és újabb kutatási eredményeket ismertető közleményekkel (itt kell megjegyezni, hogy e kis áttekintés jellegénél fogva irodalmi hivatkozásokat nem tartalmaz!).

A kóros folyamatok celluláris és molekuláris szintű kutatásában talán az onkológia és a hematológia terén a legszembetűnőbb a haladás. E megállapítás a hematológiát illetően a rosszindulatú és a nem rosszindulatú betegségekre egyaránt vonatkozik. Bizonyos molekuláris vizsgálatok eredményének az ismerete ma már egyre több hematológia kórképben *diagnosztikus kritériummá* lépett elő, azaz a már említett, klasszikus pillérek nyugvó diagnosztikus munka szerves kiegészítője lett, ugyanakkor az adott betegség kialakulásának a megértésében, prognózisának a megítélésében is nélkülözhetetlen segítséget jelent. S ezzel még nem zárul le fontosságuk hangsúlyozása. Ezen újabb ismeretek ugyanis egyre több lehetőséget kínálnak egyes kórképek célzott kezelésének a megvalósítására, remisszió mértékének a megítélésére, reziduális betegség objektív felmérésére ugyanúgy, mint az esetleges relapszus korai jelzésére.

Az új eredmények (és kutatások, törekvések) ismerete a magyar hematológusok számára is elengedhetlenné vált. Ennek felismerését bizonyítja a 2006. februárjában Kaposváron tartott *Molekulárisan célzott diagnózis és kezelés a hematológiában* című továbbképzés, amelyen a génműködés szabályozásáról, annak befolyásolási lehetőségeiről, a kóros gének és termékeik molekuláris hatásairól, a különböző receptorok és jelátviteli rendszerek kóros működéséről, az apoptózis kérdéseiről, az őssejtekre vonatkozó újabb ismeretekről, egyes malignus hematológiai kórképek molekuláris patológiájáról és molekuláris célzatú terápiájáról és sok egyéb fontos kérdéstről tájékozódhattak a résztvevők.

A téma iránti nemzetközi érdeklődést egyetlen példával, egy 2005-ben már negyedik kiadását megért szakkönyv megemlékezésével szeretném érzékeltetni. A *Hoffman, R. és mtsai* által szerkesztett *Hematology : Basic principles and practice* (Elsevier kiadó) című 2821 oldalas kitűnő munkában az első 106 oldalt a hematológia molekuláris és celluláris alapjainak az ismertetésére szentelték.

A továbbiakban néhány olyan *fogalmat* szeretnék megemlíteni

(csupán felsorolás jelleggel, messze a teljesség igénye nélkül!), amelyekkel a hematológiával foglalkozó klinikusok (tehát nem csak a tudományos kutatás területén munkálkodók) is rendszeresen találkozhatnak. S miután az orvosok munkájuk során lépten-nyomon igénybe kell veyék (és jól működő egészségügyi intézményben igénybe is veszik!/) az orvosi könyvtárak és a könyvtáros szakemberek segítségét, megismerésük - megítélésem szerint - az ott dolgozók számára is elengedhetetlen. A felsorolásra kerülő fogalmak között több olyan rövidítés is szerepel, amely adott formában, feloldás nélkül olvasható a szakirodalomban, míg más rövidítéseknek a feloldását, másokhoz hasonlóan, igyekszem megadni. Bizonyos esetekben (főként egyes betegségek megnevezése után, de néhány egyéb esetben is) az elfogadott rövidítést is megadom, olyan formában, ahogy azok a közleményekben is előfordulnak. A sok idegen kifejezés és szó leírása minden bizonnyal nem teszi lehetővé a magyar orvosi szaknyelv „buktatóinak” az elkerülését; szándékom a legegyszerűbb, lehetőleg magyaros írásmód alkalmazása, amitől csak mások által is elismerten indokolt esetekben térek el.

Több hematológiai kórképet egyaránt érintő fogalmak: onkogén, onkoprotein, p53 (tumor szuppresszor gén), apoptosis (programozott sejthalál), apoptosis gátlók és serkentők, MDR (multidrog rezisztencia), MDR gén, P-gp (MDR gén kóros terméke), transzlokáció, töréspont, génátrendeződés, tirozin-kináz, metafázis citogenetika, interfázis citogenetika (FISH: fluorescens in situ hibridizáció), PCR (polimeráz láncreakció), áramlási citometria, CD antigének, hemopoetikus őssejt transzplantáció (HSCT), monoklonalitás, oligoklonalitás, poliklonalitás.

Egy (vagy csupán néhány) hematológiai kórképre vonatkozó fogalmak:

- vashiányos anaemia: ferritin, transzferrin, transzferrin-receptor, szolúbilis transzferrin-receptor (sTfr), hepcidin
- öröklődő haemochromatosis: HFE gén (haemochromatosis gén) mutáció, haemojuvelin, hepcidin, ferroportin
- krónikus betegségekhez társuló anaemia (ACD): macrophag-aktiváció, IL-1 (interleukin-1), NTFa (tumornekrózis faktor-alfa), interferon-béta, interferon-gamma

- béta thalassaemia minor: haemoglobin-A₂, haemoglobin-F, béta-globin gén mutáció
- paroxysmális éjszakai haemoglobinuria (PNH): complement reguláló protein (CD55, CD59) hiány
- öröklött thrombophiliák: FV-Leiden mutáció, FII-G20210A gén polimorfizmus, MTHFR (metiléntetrahidrofolát reduktáz) gén polimorfizmus
- akut myeloid leukaemia (AML): FLT3 mutáció, NPM1 mutáció
- krónikus myeloid leukaemia (CML): bcr-abl fúziós gén, tirozin-kináz, tirozin-kináz inhibitor
- polycythaemia vera (PV), essentialis thrombocythaemia (ET), myelofibrosis (MF): JAK2 (Janus kináz 2 gén) V617F mutáció
- krónikus lymphoid leukaemia (CLL): IgV_H (immunglobulin nehézlánc variábilis régió) mutációs státus, CD38, Zap-70 expresszió
- non-Hodgkin lymphoma (NHL): T-sejt receptor (TCR) génátrendeződés, immunglobulin nehézlánc (IgH) génátrendeződés, bcl-2, cyclin D₁
- myeloma multiplex (MM): angiogenesis, angiogenesis gátlók, proteasoma inhibitor

Végezetül a *molekulárisan célzott kezeléstről* néhány gondolat. Az *orvostudomány aktuális problémái* sorozat 1968-as 2. számában *Petrányi Gyula* professzornak *A haemoblastosisok gyógyítása* című összefoglalójában olvashatók a következők: „az igazi therapiás cél nem is a kóros sejtek elpusztítása lenne, hanem a normális érésük-öregedésük helyreállítása, az ebben bekövetkezett kisiklás helyreállítása, a kisiklást okozó tényező(k) eliminálásával vagy éppen egy hiánytényező pótlásával. Egyelőre azonban ... nem azt tesszük, amit kellene, mert ezt nem tudjuk, hanem azt tesszük, amire lehetőségünk van: és ez egyelőre a tumor-sejtek minél teljesebb kiirtása vagy képződésük gátlása cytotoxikus (cytoid, ill. cytostatikus) beavatkozással.” Csaknem 40 év elmúltával *Petrányi* professzor „igazi therapiás céljai” egyre inkább megvalósulni látszanak. Elsősorban a szolid tumorok, de a hematológiai malignitások kezelését illetően is ma már egyre több olyan gyógyszerrel rendelkezünk, amelyek hatása jól ismert molekuláris célpontra irányul, a tumoros, leukaemiás, lymphomás sejtek

létrejöttében meghatározó fontosságú molekuláris változások kiküszöbölését, megszüntetését vagy éppen normalizálását célozva.

Ismét csak példaként, újra a teljesség igénye nélkül néhány, a hematológiai gyakorlatban is egyre szélesebb körben használt gyógyszert (valamint hatásmechanizmusuk lényegét) legyen szabad megemlítenem, jelezve az alkalmazási területet képező hematológiai malignitást is.

Glivec (imatinib mesylate):
specifikus tirozin-kináz
inhibitor (CML)

MabThera (rituximab):
CD20 antigén-specifikus
monoklonális antitest (NHL)

Zevalin (ibritumomab

tiuxetan): CD20 antigén-specifikus monoklonális antitest
Yttrium⁹⁰-nel konjugálva (NHL)

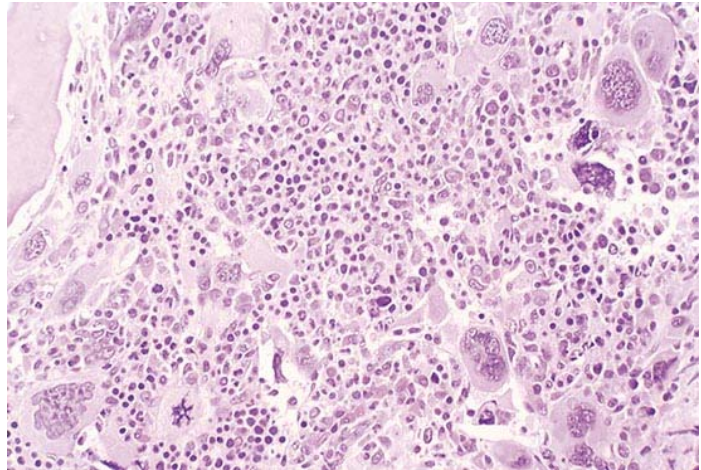
Bexxar (tositumomab): CD20 antigén-specifikus monoklonális
antitest Jód¹³¹-gyel konjugálva (NHL)

MacCampath (alemtuzumab): CD52 antigén-specifikus monoklonális
antitest (B-sejtes CLL)

Mylotarg (gemtuzumab ozogamicin): CD33 antigén-specifikus
monoklonális antitest cytotoxikus antitumor antibiotikummal
(calicheamicin) konjugálva (AML)

Velcade (bortezomib): proteasoma inhibitor (MM)

Reményeim szerint a felsoroltak jól érzékeltetik a molekuláris orvostudomány s ezen belül a hematológia terén napjainkban tapasztalható (és koránt sem lezárult) gyors haladást. Meggyőződésem, hogy ismereteink további - hasonló ütemű - gyarapodása néhány éven belül szükségessé fogja tenni egy, a mostaninál jóval nagyobb lélegzetű, részletes összefoglaló megírását is.

SZÓSZEDET

Gyűjtötte: Szentesi Lajos. Könyvtáros Kállay Rudolf Orvosi Szakkönyvtár

hematológia (haematologia) - a vérképző szervek és az azt érintő betegségek tanulmányozásával foglalkozó tudományág.

eritrocita (erythrocyta) - vörösvérsejt, száma a vérben átlagosan 5×10^{12} /liter. A vörösvérsejt korong alakú, átmérője 7-7,5 mikrométer.

leukocita (leukocyta) - fehérvérsejt, száma a vérben átlagosan $6-8 \times 10^9$ /liter. Alakja változatos, nagysága 5-20 mikrométer között változik. Fajtái: limfociták, granulociták, monociták.

trombocita (thrombocyta) - vérlemezke. 2-4 mikrométer nagyságú véralkotó, száma $1,5 - 3 \times 10^{11}$ /liter vér. A véralvadásban játszik igen fontos szerepet. Élettartama kb. két hét, lebontása a lépben történik

vérplazma - a vér folyékony sejtközötti állománya, 90 %-a víz. Víztartalmának állandósága alapvetően fontos, csökkenése a kiszáradás vagy exiccosis. Oldott állapotban ionokat (nátrium, kálium, kalcium és klorid) tartalmaz.

hemoglobin - vastartalmú hemből és fehérjerészből (globin) álló vérfesték, ez adja a vér vörös színét.

anémia (anaemia, vérszegénység) - az az állapot, amelyben egységnyi térfogatú perifériás vérben a hemoglobin koncentrációja a normálisnak elfogadott értékek alá csökken. Az anaemia az esetek túlnyomó többségében nem önálló diagnózis, hanem valamely betegség következménye és tünete.

thalassaemia - veleszületett vérszegénység, amelyet a hemoglobinképzésben bekövetkezett mutáció okoz.

leukémia (leukaemia, fehérvérűség) - a rosszindulatú rákos megbetegedések azon formája, amely a vérképző sejtekből indul ki; a csontvelőben lévő éretlen és érettebb vérképző sejtek szabályozás alól kiszabadult, féktelen szaporodásának eredménye. A felszaporodott sejtek amellet, hogy kitöltik a csontvelőt, többnyire a vérpályába is belépnek és a keringő vérben is tömegesen megjelennek.

myeloproliferatív betegségek - a csontvelői sejtek növekedéseinek betegségei

hemofília (haemophilia) - csak férfiakon mutatkozó, kizárólag női ágon öröklődő vérzékenység

Hematológiai szakfolyóiratok listája.

Gyűjtötte: Tukacs Ilona könyvtáros Kállay Rudolf Orvosi Szakkönyvtár

Folyóirat címe	ISSN	IF (2004)	URL	Elérhető évek	Embargó
Blood	1528-0020	9.782	http://www.bloodjournal.org/	1997-től	1 év
BMC Blood Disorders	1471-2326	-	http://www.biomedcentral.com/1471-2326/	2001-től	-
British Journal of Haematology	0007-1048	3.195	Ebsco Host	1998-től	1 év
Clinical & Laboratory Haematology	0141-9854	0.869	Ebsco Host	1998-től	1 év
European Journal of Haematology	0902-4441	1.729	Ebsco Host	2000-től	1 év
Haema	1108-2682	-	http://www.mednet.gr/eae/haema/	1998-től	-
Haematologica	0390-6078	4.192	http://www.haematologica.it/index.html	1994-től	-
Hematology	1024-5332	-	Ebsco Host	2002-től	-
Hematology	1520-4391	-	http://www.asheducationbook.org	2002-től	-
Hematology Journal	1466-4860	-	Ebsco Host	2000-2004.	-
The Internet Journal of Hematology	1540-2649	-	http://www.ispub.com/ostia/index.php?xmlFilePath=journals/ijhe/front.xml	2004-től	-
Leukemia Insights Newsletter	-	-	http://www.mdanderson.org/publications/insights/	1997-től	-
Pediatric Hematology & Oncology	0888-0018	0.491	Ebsco Host	1999-től	1 év
Reviews in Clinical & Experimental Hematology	1127-0020	-	Ebsco Host	2000-2003.	-
Revista Brasileira de Hematologia e Hemoterapia /portugál (angol nyelvű összefoglaló)	1516-8484	-	http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_serial&pid=1516-8484	2000-től	-
Revista Cubana de Hematología, Inmunología y Medicina Transfusional /spanyol	0864-0289	-	http://bvs.sld.cu/revistas/hih/indice.html	1995-től	-
Stem Cells	1066-5099	5.500	http://stemcells.alphamedpress.org/contents-by-date.0.shtml	1996-től	1 év
Thrombosis Journal	1477-9560	-	http://www.thrombosisjournal.com/home/	2003-től	-
Turkish Journal of Haematology	-	-	http://tjh.dergisi.org/	2000-től	-
Tukacs Ilona					
könyvtáros					
Kállay Rudolf Orvosi Szakkönyvtár					
Nyíregyháza					

A témához kapcsolódó honlapok.

Gyűjtötte: Szentesi Lajos. Könyvtáros Kállay Rudolf Orvosi Szakkönyvtár

<http://www.doki.net/tarsasag/thrombozis> A magyar hematológiai szervezetek közül interneten is elérhető a Magyar Thrombosis és Haemostasis Társaság, mely a DokiNet oldal keretein belül működik. A társaság tevékenységének bemutatásán túl információt nyújt a kongresszusokról, pályázati lehetőségekről és a tudományos életről általában.

<http://www.med.unc.edu/isth> A nemzetközi szervezet (ISTH - International Society on Thrombosis and Haemostasis) weboldala nemcsak a nemzetközi szervezetek tudományos munkásságát fogja össze, de kiváló linkgyűjteménnyel is rendelkezik, amely a további kereséshez nagyon jól felhasználható.

<http://xenia.sote.hu/hu/biosci/docs/pathophys/hematology/hu> Orvostanhallgatók illetve a hematológiában elmélyedni szándékozók számára hasznos lehet az a magyar nyelvű hematológiai segédanyag, amely a Kóréletani Intézet honlapján érhető el.

<http://www.hematologyatlas.com> Az interneten megtalálható legnagyobb hematológiai képgyűjtemény a Hematology Atlas. Célja a hematológusok, laboratóriumi dolgozók, orvostanhallgatók, biológusok stb. munkájának és tanulásának segítése. Folyamatos fejlesztés alatt áll és időről időre új képanyaggal bővül.

<http://www.hematologica.pl>
<http://www-medlib.med.utah.edu/WebPath/HEMEHTML/HEMEIDX.html> Számos egyéb képgyűjtemény is az érdeklődő rendelkezésére áll, pl. ez az angol nyelvű változatban is böngészhető lengyel oldal vagy a floridai orvosi egyetem hematopatológiai képgyűjteménye:

<http://www.aum.iawf.unibe.ch/vlz/BWL/HemoSurf/Indexe.htm> Érdekes kezdeményezés a HemoSurf, amely egy interaktív hematológiai atlasz. Orvostanhallgatóknak és gyakorló orvosoknak egyaránt segítséget nyújt a morfológiai hematológia tanulmányozásához, több mint 3000 képet tartalmaz. Sajnos a neten elérhető változat csak korlátozott mértékben használható.

<http://www.worldoncology.net/hemcenter.htm>
http://www.gfmer.ch/Medical_journals/Hematology.htm A hematológiával foglalkozó könyvek, folyóiratok, útmutatók, tanulmányok, adatbázisok és szervezetek tekintetében további, igen jól használható és teljességre törekvő linkgyűjteményt találunk pl. a WON (World Oncology Network) Hematológiai Központjának honlapján, illetve a GFMER (Geneva Foundation for Medical Education and Research) weboldalán

MOKSZ TAGKÖNYVTÁRAK

Haynal Imre Könyvtár

E sorok írása közben felelevenednek bennem a kezdeti nehézségek. Ám a karácsonyi üdvözlitek mindent feledtettek. Sokan fontos a könyvtár léte, és hálásak a munkánkért. Ennél több nem kell. Csipetnyi megbecsülés, ami tovább hajtja az embert a már megkezdett úton.

2003 szeptemberében kerültem ide könyvtárvezetőnek. Sajnos addigra, az igazgató-helyettes, akihez addig a könyvtár tartozott elment. Utána tulajdonképpen senki sem törődött a könyvtárral, mindent magunknak kellett megoldani.

Senkinek sem kívánom, hogy hasonlókat éljen át, mint én, amikor beálltam. Azt sem tudtam, hol keressem leendő kollégáimat és az íróasztalom. Aki nem ismeri, annak elmondom: ez a kórház egy nagy telken fekszik, 20 vagy annál is több épületből áll. Nekem mindössze azt mondták, ha kilép a kapun, jobbra induljon, majd megtalálja azt az alacsony kis fehér épületet. Csak el ne ájuljon! Elájulni? Mitől? Ahogy megpillantottam, megértettem....

Nem tudom, hogy kik és miért hagyták elhalni, ezt a korábban nagy forgalmú, gazdagon felszerelt könyvtárat. Éreztem, hogy senki nem vár tőlünk semmit. Csak úgy voltunk, s körülvevett bennünket a sóhajtozás, sajnálkozás, „bezzeg a régi szép időkben” , s egyéb szólások. Én pedig nem sírásónak szegődtem el.

Addig-addig kérdezősködtem, figyeltem, kutakodtam, lassanként belefolyva az orvosi könyvtárosi szakmai életbe is, amíg kirajzolódott bennem egy kép, mit is szeretnék elérni 2-3 év alatt

Ez idő tájt már az OGYK részét képezte – azaz papíron egy intézménnyé váltak - az Országos Hematológiai és Immunológiai Intézet. Az ottani könyvtárat és könyvtárosát, Lordján Évát egyik napról a másikra átköltöztették hozzánk, a Szabolcs utcába. Ez a gyors és szervezetlen döntés hónapokra ellátott minket munkával. Hiszen egy majd 8000 kötetes könyvtárnak kellett helyet szorítani. Az elhelyezés érdekében megszüntettük a szakszervezeti könyvtárat. A szakszervezettel közösen kiárusítottuk a könyveket, ami utólag jó reklámja lett a könyvtárnak, mert sokan rácsodálkoztak, „Jé, még működik a könyvtár?”. Az erőteljes selejtezés után jött a könyvek elhelyezését kellett megoldani. Szerettem volna az emeletre költöztetni őket, de a műszaki vezető nem ajánlotta, mondván beszakadhat a földem. Így sajnos az állományunk nagyobbik része lenn maradt a raktárban, ráadásul numerus kurrens elrendezésben.

Ezt felszámolandó, egy új könyvtári számítógépes rendszer bevezetése is folyamatban van. Szeretnénk a két könyvtár anyagát egységes rendszerben feldolgozni, valamint a munkával párhuzamosan egy

tematikus elrendezést kialakítani. Természetesen a kölcsönzést is gépesítenénk. Interaktív felületen keresztül lehetne a katalógusban keresni, előjegyezni, hosszabbítani.

Ugyancsak még 2003 őszén módosítottuk az SzMSz-ünket, részt vettünk az IHM pályázatán, és minden létező módon próbáltuk jelezni az orvosainknak, hogy VAGYUNK és MŰKÖDÜNK.

Pozitív előremozdulást jelentett, hogy 2004 tavaszán két számítógépet is nyertünk, és e-Magyarország ponttá váltunk.

A Hematológiai és Immunológiai Intézet további részlegeinek beköltöztetésével párhuzamosan fellendült a könyvtárhasználat is. A hematológiai munka a Hematológiai és Óssejt-transzplantációs Osztályon, valamint az ehhez tartozó hemofiliás járóbeteg gondozóban zajlik. Akárcsak a többi itt meglévő szakterületen, a hematológiában is országos csúcsintézmény vagyunk. Ennek tükrében már 2 éve próbálom meggyőzni a vezetőséget, hogy legalább ezt a területet fedjük le saját forrásból szaklapokkal vagy on-line előfizetésekkel. A hiányosságok ellenére az osztályos orvosokkal remek kapcsolatunk alakult ki. Tőlük érkezik a legtöbb kérés. Nem aprózzák el, általában 15-30 cikket kérnek alkalmanként és fejenként. Emiatt sokszorosára növekedett a könyvtárközi kéréseink száma, hála azonban a kollégák gyors munkájának mindig mindent be tudunk szerezni rövid időn belül.

2005 összességében az egyhelyben toporgás éve volt. Az intézményi fogaskerekek lassan őrölnek. Nyáron a leépítési hullám minket is elérte, öt főről kettőre apadt létszámunk.

Őszre végre helyet kaptunk a honlapunkon is (www.ogyik.hu). Így sikerült gyors, és az eddigi visszajelzések alapján sikeres hírverést csapnunk a ProQuest adatbázisnak. A konzorciumhoz való csatlakozás tényét, és az adatbázis havi használati kimutatásait felhasználva szeretnénk az idei évben további fejlesztéseket kiharcolni.

Helpferich Krisztina hkrisztina@ogyik.hu

NÉVJEGY

**Helfferich Krisztina - Országos Gyógyintézeti
Központ Haynal Imre Könyvtára**
hkrisztina@ogyik.hu

Nem volt kérdéses, hogy érettségi után mit szeretnék tanulni. 1998-ban kaptam meg a diplomámat az ELTE BTK Könyvtártudományi-és Informatika Tanszékén. Az egyetemi évek alatt is dolgoztam régi gimnáziumom könyvtárában, majd rövid kitérőt tettem egy könyvkiadóhoz.

Jelenlegi munkahelyemen 2003 szeptembere óta vagyok. Az első egy év nagyon furcsa volt; bele kellett szoknom egy addig számomra teljesen ismeretlen terminológiába. Szerencsémre a számítógéppel mindig is jó kapcsolatban voltam, így az adatbázisokkal gyorsan megismertem. Ami nagyon tetszik, hogy a közművelődési könyvtárak zártabb világa után, itt a közvetlen munkatársam mellett napi kapcsolatban vagyok rengeteg más kollégával is. Remélem előbb-utóbb sikerül mindegyikük nevéhez, hangjához arcot is társítanom.

A munkahelyi kihívások után vár életem három legnagyobb próbatevője, a gyermekeim; majd 6 éves iker-fiaim és 4 éves lányom. Remélem sok egyéb mellett sikerül a könyv és az olvasás szeretetét beléjük plántálnom.

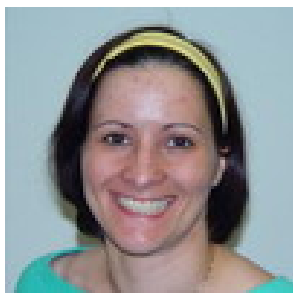
**Körtvélyessy Eszter - Országos Gyógyintézeti
Központ Haynal Imre Könyvtára.**
keszter@ogyik.hu

1989-ben végeztem el a FSZEK könyvtárkezelői tanfolyamát, majd 1990-től dolgozom az OGYK Haynal Imre Könyvtárában. Ez idő alatt az intézmény több név- és szerkezetváltozáson esett át. Tavaly június óta kétszemélyessé vált könyvtárunk, ami még több odafigyelést és ügyességet igényel.

Tapasztalatlan kezdőként bedobtak a mélyvízbe, szinte minden munkafolyamatba bevontak. Szívemhez mégis legközelebb a feldolgozó munka áll, amit sajnos az elmúlt évek forráshiánya miatt nemigen gyakorolhatok.

Fontosnak éreztem a szakmai továbbfejlődést, ezért elvégeztem az OSZK-KMK 3 éves könyvtáros-asszisztensi tanfolyamát. Rögtön ezután jelentkeztem a Bajai Főiskola könyvtár szakára, ahol is 2000-ben szereztem diplomát.

Szabadidőmben szívesen olvasok, zenét hallgatok, és amikor csak tehetem, utazgatom.

Nicolits Erzsébet - Semmelweis Egyetem

Központi Könyvtár

enikolics@lib.sote.hu

A könyvtárosi életben újoncnak számítok a magam három évével.

Óvónőként végeztem 1989-ben majd rövid pedagógusi pályafutásom után a postán helyezkedtem el, hogy kézilabdázási szenvedélyemet is kitudjam élni. Miután egy szerencsétlen sportbaleset miatt abba kellett hagynom a kézilabdázást, úgy döntöttem, hogy itt az ideje a tanulásnak. A soproni Benedek Elek Pedagógiai Főiskolára jelentkeztem szociálpedagógia szakra Tanulmányaim alatt kerültem elsőként kapcsolatba leendő munkahelyemmel, eleinte mint szorgos könyvtár látogató. Mivel szerettem elsőként bejutni a könyvtárba jó hely reményében, mindig korán érkeztem, így volt idő , hogy befogtak könyveket pakolni. Lelkesedésemet látván mostani főnököm felajánlotta az esti illetve a hétvégi ügyeleteket, amit nagyon szívesen el is vállaltam. Így lassacskán szerencsém volt megismerni a könyvtárosok életét és munkáját. Közben lediplomáztam, és elkezdtem állást keresni..... megtaláltam! Jelenleg, a kölcsönzésben illetve a beszerzésben dolgozom, ahol sok esetben hasznosíthatom pedagógusi tanulmányaimat is!

Erdélyi Károly Semmelweis Egyetem

Központi Könyvtár

kerdelyi@lib.sote.hu

Idestova 5-éve dolgozom a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtárában. Amikor idekerültem, a raktárosi feladatokat bízta rám. Mivel a Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskolában érettségiztem, és a vendéglátóiparban is dolgoztam, nem okozott problémát, hogy újabb munkába kóstoljak bele. Később főnököm Dr. Szabóné Balogh Clarissa ajánlotta fel, hogy dolgozzak az olvasószolgálatban. Ekkor elvégeztem az Országos Széchenyi Könyvtár könyvtáros asszisztensi tanfolyamát. Az olvasószolgálat rendkívül sokoldalú munka. A kölcsönzések lebonyolításán kívül mi készítjük a napi, heti havi és éves könyvtárhasználati statisztikát. Ugyanakkor az is fontos, hogy az olvasókkal jó viszonyt alakítsunk ki. Mondhatom, hogy a látogatók legtöbbször rajtunk keresztül ítélik meg a könyvtár egészségét. Ezen kívül tűzvédelmi megbízotti feladatot is ellátok. Pótktatást tartok a kollégáknak, és aktualizálom a könyvtár alaprajzát. Elmondhatom tehát: „Ne csak olvassatok, de tűzre-vízre vigyázzatok!”

MEGEMLEKEZÉS

**Könyvtárosság,
emberség, szeretet**

Fájdalmas veszteség érte a magyarországi könyvtárosságot, az orvosi könyvtárosokat. **2006**

február 26-án elhunyt

Dr. Zallár Andor,

a SZOTE Könyvtár nyugállományú igazgatója. A mély megrendülés után következett a szembesülés a temetési szertartáson: mi is történt az elmúlt több

mint 50 évben. Mennyi mindent köszönhetünk Zallár igazgató úrnak. A tények, életrajzi adatok, publikációs és a hivatalos elismerések felsorolásán túl mindig az jutott eszembe, hogy nincs többé. Nincs többé az az ember, aki kitartóan dolgozott, hiszen tudjuk, hogy a hagyományos módon készített bibliográfiák milyen óriási energiát és mennyi időt igényeltek. Ha megjelent valahol személyesen, akkor kisütött a nap, nagyvonalú volt, udvarias, elegáns - jó volt vele beszélgetni. Nem csak a szakmáról, hanem kultúráról, sportról, egészségről, az élet kisebb -nagyobb dolgairól. Számon tartott bennünket, az egyetemi kartársait, a kórházi könyvtárosokat, emlékezett gondjainkra s segített ötletekkel, javaslatokkal szinte minden téren. S most nincs többé személyesen jelen. Azonban használjuk publikációit, emlékszünk egy- egy mondatára, tisztelgünk emléke előtt, hiánya kísér bennünket.....

Vasas Lívia

Dr. ZALLÁR ANDOR

Életrajzi adatok

1928. 03. 21.- 2006. február 26.

Tanulmányok

1946-1950 ELTE Okleveles középiskolai tanár: földrajz, történelem szak

1960-1963 ELTE Könyvtár kiegészítő szak

1979 Doktori fokozat: (A Szegedi Orvostudományi Egyetem Könyvtárának története 1926-1976. Egyetemi doktori értekezés. Szeged, 1977. 262 p.)

Munkahely

1954-1961 Szegedi Orvostudományi Egyetem
Könyvtárának munkatársa

1961-1972 Szegedi Orvostudományi Egyetem
Könyvtárának vezetője

1972-től Szegedi Orvostudományi Egyetem
Könyvtárának igazgatója

Publikációk száma: 225 darab

Kitüntetései:

1975: Szegedi Orvostudományi Egyetem:
aranykoszorús jelvény

1980, 1985 Törzsgárda jelvény,
Többszöri Rektori dicséret,

1999: Szent-Györgyi Albert Emlékérem

Állami elismerések:

1975 Az egészségügy kiváló dolgozója

1983 Szocialista Kultúráért

1994 Szinnyi József-díj

Társadalmi elismerések

1994 Kanizsa Tivadar emlékérem

1998 MOKSZ emlékérmé és emléklapja

2000 ELTE aranydiploma

Készült 300 példányban
Kiadja: SEKK
Felelős: Dr. Vasas Livia